

1-5. SINIF TÜRKÇE DERS KİTAPLARINDAKİ METİNLERİN İÇERİK AÇISINDAN DEĞERLENDİRİLMESİ

Muammer YILMAZ

Bartın Üniversitesi Eğitim Fakültesi, Temel Eğitim Bölümü, Sınıf Eğitimi
Anabilim Dalı. muammeryilmaz66@gmail.com

Canan KORKMAZ

Mustafa Kemal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Temel Eğitim Anabilim
Dalı Mezunu, canankocabiyik_gazi@hotmail.com

Makale Gönderme Tarihi: 13.02.2017 Makale Kabul Tarihi: 13.06.2017

Özet

Araştırmanın amacı 1-5. sınıf Türkçe ders kitaplarındaki metinleri içerik açısından incelemektir. Araştırmada tarama modelin kullanılmıştır. Araştırmanın evrenini Talim Terbiye Kurulu tarafından kabul edilen 1-5. sınıf tüm Türkçe Ders kitapları, örneklemini ise yansız atama yoluyla 11 yayınevine ait 15 Türkçe ders kitabı içerisinden seçilen 492 metin oluşturmaktadır. Araştırma kapsamına alınan yayınevlerinin isimleri şifrelenmiştir. Araştırmada veri toplamada kullanılan ölçütler: Metinlerin yazı büyüklüğü ölçütü, metin-başlık uyumu ölçütü, ana fikir bulma ölçütü, kelime sayısı ölçütü, cümle uzunluğu ölçütü, cümlelerin kelime sayısı ölçütü. Verilerin analizinde frekans ve yüzdeden yararlanılmıştır. Araştırma sonucunda; 1-5. sınıf Türkçe ders kitaplarındaki metinlerin yazı büyüklüğünün sınıf düzeyine uygun, başlıkların metinle genel olarak uyumlu olduğu görülmüştür. Uyum yüzdesi en düşük olanın 1. sınıf E (% 68,75) yayınevi olduğu tespit edilmiştir. Ana fikri en az olan metinlerin (% 37,5) 1. sınıf E yayınevine ait olduğu belirlenmiştir. Çoğu yayınevinin metinlerdeki ve cümlelerdeki kelime sayısı ölçütünü dikkate almadığı tespit edilmiştir.

Anahtar sözcükler: Metin, İçerik, Türkçe Ders Kitabı, Ölçüt.

EVALUATION OF CONTENT TEXTS IN 1-5. CLASS TURKISH TEXTBOOKS

Abstract

The aim of the study 1-5. class the texts in Turkish textbooks are to examine in terms of content. It used survey model in research. The population of the research is builded all 1-5. class Turkish textbooks adopted by the Board of Education, the

Muamber Yılmaz, Canan Korkmaz

sample15 of 11 publishing houses in Turkish textbooks selected by randomly assigning 492 forms of text. The names of the publishers in the research grabbing is encrypted. The criteria used to collect data in this study: The font size of text criterion, text-title harmony criterion, finding the main idea criterion, the number of word criterion, sentence length criterion, The number of words in sentences criterions. The datas were used to analyze from the frequency and percent. In conclusion it was determined 1-5. class the texts in Turkish textbooks according to the grade level of the text font size, broadly in line with the text of the title. Compliance with the lowest percentage of the 1st class E (68.75%) was found to be publishing. It was determined to the main idea of the texts of at least (37.5%) belong to the 1 class E publishing. It has been found most publishing not take into account the criteria number of words in phrases and the texts.

Keywords: *Text, Content, Turkish Textbook, Criterion.*

Giriş

Eğitim öğretim sürecinde kullanılan ders araç-gereçlerinin başında ders kitapları gelmektedir. Öğrencide istenilen davranışların kazandırılmasında ders kitaplarının önemli bir yeri vardır. Ders kitapları öğretim programını en iyi şekilde yansıtan öğretim materyalleridir. Bu nedenle ders kitaplarındaki konuların öğretim programlarında yer alan içeriği tamamen kapsamayı ve programda yer verilen hedefleri gerçekleştirici nitelikte olması gerekir. İyi ve doğru hazırlanmış bir ders kitabı, hem öğretmenlere hem de öğrencilere büyük yarar sağlar. Hatta diğer araç gereçler olmadığında bile öğretmene yol gösterip istenen sonuca ulaşılmasına yardımcı olur. Ders kitapları eğitim ve öğretim sürecindeki etkinliklere kılavuzluk edip öğretmeni ve öğrenciyi amaçlar doğrultusunda yönlendirir.

Ders kitabı, öğrencinin yaş ve bilgi seviyesine uygun bilişsel ve duyuşsal becerilerle donatılmış zengin metinlerden oluşan, öğretim programlarının esas aldığı ilkeler doğrultusunda hazırlanan, ihtiva ettiği bilgileri öğrenciye aktaran basılı eğitim ve öğretim materyalleridir (Çeçen ve Çiftçi, 2007). Ders kitapları, öğretim programlarında yer alan konulara ait bilgileri planlı ve düzenli bir biçimde inceleyip açıklayan, bilgi kaynağı olarak öğrenciyi dersin hedefleri doğrultusunda yönlendiren ve eğiten temel bir ortamdır (Ünsal ve Güneş, 2002). Öğretmen bir yıl içinde işleyeceği konuları ders kitabı sayesinde belirlemekte ve yıllık ders planını buna göre hazırlamaktadır. Öğrencilerin de elinde bulunması nedeniyle öğretim sürecindeki en yaygın kaynak ders kitabıdır. Hem öğretmeni hem de

1-5. Sınıf Türkçe Ders Kitaplarındaki Metinlerin İçerik Açısından Değerlendirilmesi

öğrenciyi aktif kılar (Kaya, 2005). Bir ders kitabında şu niteliklerin olması gerekmektedir:

- ✓ Fiziksel özellikler (fiziksel standartlara uygunluk),
- ✓ Eğitsel tasarım (içerik-sunum sıralaması),
- ✓ Görsel sunum,
- ✓ Dil, anlatım ve imla (Ünsal ve Güneş, 2002).

Öğrenciye kazandırılacak olan bilişsel, duyuşsal ve psikomotor bilgi ve beceriler ders kitaplarında yer alan metinler aracılığıyla kazandırılmaktadır. TDK'na göre (1994) metin, bir yazıyı biçim, anlatım ve noktalama özellikleriyle oluşturan anlamlı yapıya denilmektedir. Metinler, konuların düzenlenip, bireye sunulmuş halidir (Erkul, 2007). Metin öğrenciyi hedefe ulaştırmada oldukça önemlidir. Bu nedenle metin oluşturmaya başlamadan önce yazılacak metnin konusunu seçmek ve sınırlandırmak gerekmektedir. Neyin ele alınacağı, neyin anlatılacağı, üzerinde durulacak olayın ne olduğu ve metinde verilecek mesaj belirlenmelidir (Yıldız, 2008). Ünalın'a (2001) göre bir metinde dikkat edilmesi gereken unsurlardan bazıları şunlardır: Metinler konu bakımından ilgi çekici olmalı, tema ve fikirler öğrenci seviyesine uygun olmalı, kelimeler o yaş grubu çocukların kelime dağarcıklarına uygun olmalı, metinler kısa olmalı ve öğrenci seviyesine uygun resimler içermelidir.

Yazılacak metinler yukarıda ifade edilen niteliklere uygun olmalıdır. Özellikle metnin içeriği öğrencinin beklentilerine, amaçlarına uygun ise öğrencinin ilgisi ve etkin katılımı artacak ve öğrenme düzeyi yükselecektir (Tan, 2007). Hazırlanacak her metnin içerik açısından şu özelliklere sahip olmalıdır: Ana fikir olmalı, içerik ve başlık uyumlu olmalı, yazı büyüklüğü, kelime sayısı ve cümle uzunluğu öğrenci seviyesine uygun olmalıdır.

Türkçe ders kitaplarındaki metinler incelendiğinde yayınevlerinin metin yazımında belirlenen kriterlere tam olarak uygun davranmadıkları söylenebilir. Örneğin sınıf seviyesine uygun kelime sayısı ve yazı büyüklüğü vb. gibi.

MEB 2589 sayılı Tebliğler Dergisi'ne göre (2006) yazı büyüklüğü sınıf seviyesine göre şöyledir:

- ✓ Birinci sınıflar için en az 20 punto,
- ✓ İkinci sınıflar için en az 18 punto,
- ✓ Üçüncü sınıflar için en az 14 punto,
- ✓ Dördüncü sınıflar için en az 12 punto,

Muamber Yılmaz, Canan Korkmaz

✓ Beşinci sınıflar için en az 11 punto olmalıdır.

Metnin uzunluğu öğrenci açısından son derece önemlidir. Özellikle okumayı yeni öğrenen çocuk uzun metinleri okumak istememektedir. Çünkü bu durum çocuk için zor ve sıkıcı bir hal almaktadır.

Akyol'a (2008) göre öğrencilerin seviyesine göre metinlerdeki kelime sayıları şu şekilde olmalıdır:

✓ Birinci ve ikinci sınıflar, 25-100 kelime arası

✓ Üçüncü ve dördüncü sınıflar, 100-200 kelime arası

✓ Beşinci sınıflar, 200-300 kelime arasında olmalıdır.

Sınıf seviyesi dikkate alındığında metinlerdeki cümlelerde olması gereken kelime sayısı önem arz etmektedir.

McCullough'dan aktaran Güneş'e (2000) göre bir cümledeki ortalama kelime sayısı sınıf düzeylerine göre aşağıda verildiği gibi olmalıdır:

✓ Birinci sınıf için bir cümledeki ortalama kelime sayısı 5,

✓ İkinci sınıf için bir cümledeki ortalama kelime sayısı 8,

✓ Üçüncü sınıf için bir cümledeki ortalama kelime sayısı 9,

✓ Dördüncü sınıf için bir cümledeki ortalama kelime sayısı 10,

✓ Beşinci sınıf için bir cümledeki ortalama kelime sayısı 11

olmalıdır.

Metin yazılırken yukarıda ifade edilen içerik, yazı büyüklüğü, kelime sayısı ve cümle uzunluğu gibi ölçütlerine dikkat edilmesi gerekmektedir. Bu ölçütler çocuğun bilişsel becerileri dikkate alınarak konmuş kriterlerdir. Bu yüzden sınıf seviyesine göre değişiklik göstermektedir. Öğrenciye hedef davranışların kazandırılmasında metinler birer araçtır. Her metnin bir mesajının olması kazandırılacak davranışlar için son derece önemlidir. Konuyla ilgili yapılan araştırmalar incelendiğinde;

Zorbaz (2007) yaptığı araştırmada ilköğretim Türkçe ders kitaplarındaki masalların kelime ve cümle uzunluklarının sınıf düzeylerine göre düzenli bir artış göstermediği sonucuna ulaşmıştır. Solak ve Yaylı (2009) yaptıkları araştırmada; Türkçe ders kitaplarının hazırlanmasında gerekli özenin gösterilmediği, türlerin dengeli dağıtılmadığı, önemli türlere kitaplarda yer verilmediği, öğrenci seviyesinin göz ardı edildiği, gerçek hayatın kitaplara aktarılamadığı, metinlerin çok uzun olduğu, bazı metinlerde öğrenci seviyesinin göz ardı edildiği sonucuna ulaşmışlardır. Şen (2008) yaptığı araştırmada ders kitaplarında yer alan metinlerin belirlenen değerleri iletmede yetersiz olduğunu tespit etmiştir. Yapıcı (2004) "İlköğretim I. Kademe Ders Kitaplarının Öğrenci Düzeyine Uygunluğu" isimli çalışmada, ders kitaplarındaki içeriğin uzun olduğu, kitaplarda yer alan resimlerin, içerik

1-5. Sınıf Türkçe Ders Kitaplarındaki Metinlerin İçerik Açısından Değerlendirilmesi

ile bağlantılı olmadığı, ders kitaplarında yer alan; metin, öykü ve okuma parçaları çocukta ilgi uyandırmadığı sonucuna ulaşmıştır.

Yukarıdaki araştırma sonuçları incelendiğinde; Türkçe ders kitaplarında yer alan metinlerde bir takım yetersizliklerin olduğu görülmektedir. Bu eksikliklerin giderilmesi öğrencilere istenilen davranışların kazandırılmasına faydalı olacaktır. Yapılan bu araştırma ile 1-5. sınıf Türkçe ders kitaplarındaki metinlerin içerik açısından incelenmesi; mevcut durumun tespiti, eksikliklerin giderilmesi ve metin yazarken nelere dikkat edilmesi gerektiği konularında alana katkı sağlayacaktır.

Araştırmanın Amacı

Araştırmanın amacı; ilköğretim 1-5. sınıf Türkçe ders kitaplarındaki metinlerin içerik açısından incelenmesidir. Bu genel amaca ulaşmak için aşağıdaki alt problemlere cevap aranmıştır:

İlköğretim 1-5. sınıf Türkçe ders kitaplarında yer alan;

- 1) Metinlerin yazı büyüklüğü, sınıf düzeyine göre uygun mudur?
- 2) Metinler, verilmek istenen ana fikri açıkça yansıtmakta mıdır?
- 3) Metinlerin kelime sayısı sınıf seviyesine göre standartlara hangi ölçüde uygundur?
- 4) Metindeki cümle uzunlukları sınıf düzeyine uygun mudur?
- 5) İlköğretim 1-5. sınıf Türkçe ders kitaplarında yer alan metinler, başlıkla hangi ölçüde uyumludur?

Yöntem

Araştırmada nitel araştırma yöntemi tarama modeli kullanılmıştır. Tarama modeli, var olan bir durumu mevcut şekliyle betimlemeyi ve tanımlamayı amaçlayan araştırma yaklaşımıdır (Karasar, 2009).

Evren ve Örneklem

Araştırmanın evreni, Talim Terbiye Kurulu tarafından kabul edilen 1-5. sınıf tüm Türkçe ders kitaplarında yer alan metinler oluşturmaktadır. Araştırmanın örneklemini ise, 1-5. sınıf Türkçe ders kitapları içerisinde seçilen 15 ders kitabında yer alan 492 metin oluşturmaktadır.

Veri Toplama Araçları

Muamber Yılmaz, Canan Korkmaz

Araştırmada veriler Türkçe ders kitabındaki metinlerden elde edilmiştir. Araştırmada incelenen Türkçe ders kitaplarına ait 15 yayınevinin isimleri etik olması açısından şifrelendirilmiştir. Bunlar:

1. sınıflarda: E, O ve L,
2. sınıflarda: E, V ve D,
3. sınıflarda: E, T ve K,
4. sınıflarda: E, A ve M,
5. sınıflarda: E, V ve R yayınevi.

Araştırmada verilerin toplanmasında metinlerin yazı büyüklüğü ölçütü, metin-başlık uyumu ölçütü, ana fikir bulma ölçütü, kelime sayısı ölçütü ve metinlerin cümle uzunluğu ölçütü kullanılmıştır. Tüm ölçüklerin oluşturulması aşamasında uzman görüşü alınmıştır. **Metinlerin yazı büyüklüğü ölçütü**; 2589 sayılı Tebliğler Dergisi'nde (2006) yer alan 1-5. sınıf Türkçe ders kitaplarının hazırlanmasında dikkat edilmesi gereken hususlardan hareket edilerek oluşturulmuştur. Sınıf düzeylerine göre metin puntoları: 1. sınıf düzeyi için 20 punto, 2. sınıf düzeyi için 18 punto, 3. sınıf düzeyi için 14 punto, 4. sınıf düzeyi için 12 punto, 5. sınıf düzeyi için 11 punto olarak belirlenmiştir. **Metin-başlık uyumu ölçütü**; metnin başlığıyla uyumunu belirten aşağıdaki ölçüt ve puanlamaya göre yapılmıştır. Buna göre:

- Metnin başlığının uyumlu olması: 3 puan,
- Metin başlığının kısmen uyumlu olması: 2 puan,
- Metin başlığının uyumsuz olması: 1 puan.

Puan Aralıkları:

- 1,0-1,6= Metin başlıkla uyumsuz
- 1,7-2,3= Metin başlıkla kısmen uyumlu
- 2,4-3,0= Metin başlıkla uyumlu

Ana fikir ölçütü; var, kısmen var, yok olmak üzere 3'lü derecelendirmeli olarak oluşturulmuştur. **Kelime sayısı ölçütü**; metinlerdeki kelime sayısının sınıf düzeyine uygunluğunun belirlenmesinde Akyol'un (2008) ölçütü esas alınmıştır. Buna göre sınıf seviyesine göre metinlerdeki kelime sayıları: 1. ve 2. sınıf düzeyi için 25-100, 3. ve 4. sınıf düzeyi için 100-200 ve 5. sınıf düzeyi için 200-300 kelime olarak belirlenmiştir. **Metinlerin cümle uzunluğu ölçütü**; metinlerin cümle uzunlukları, Mc Clullough'den aktaran Güneş'in (2000) sınıf düzeyine göre belirlemiş olduğu ölçüt esas

1-5. Sınıf Türkçe Ders Kitaplarındaki Metinlerin İçerik Açısından Değerlendirilmesi

alınarak belirlenmiştir. Buna göre sınıf seviyesine göre metinlerin cümle uzunlukları 1. sınıf düzeyi için 5, 2. sınıf düzeyi için 8, 3. sınıf düzeyi için 9, 4. sınıf düzeyi için 10 ve 5. sınıf düzeyi için 11 kelime olarak belirlenmiştir.

Verilerin Toplanması ve Analizi

Araştırmada veriler 11 yayınevine ait 1-5. sınıf Türkçe ders kitabından elde edilmiştir. 1-5. sınıftan 15 Türkçe ders kitabında yer alan 492 metin incelenmiştir. Ders kitaplarında yer alan metinler tarama yapılarak bilgisayar ortamına aktarılmış ve metinlerin yazı büyüklükleri yazı büyüklüğü ölçütüne göre hesaplanmıştır. Metnin başlıkla uyumu ve metnin ana fikrinin olup-olmaması, dereceli puanlama anahtarına göre hesaplanmıştır. Metinlerdeki kelime sayısı ve cümle uzunlukları ise kelime sayısı ölçütü ve cümle uzunluğu ölçütüne göre hesaplanmıştır. Verilerin analizinde istatistik işlemlerden frekans ve yüzdeden yararlanılmıştır.

Bulgular

Birinci Alt Probleme Dayalı Bulgular

Tablo 1: Türkçe Ders Kitabında Yer Alan Metinlerin Sınıf Düzeyine Göre Yazı Büyüklüğü

Sınıf Düzeyi	Metin Puntosu (en az)	Yayınevi	Uygun		Kısmen Uygun			Uygun Değil		
			f	Punto	f	Punto	Sayfa No	f	Punto	S. No
1	20	E	16	24	-	-	-	-	-	-
		L	20	24	-	-	-	-	-	-
		O	16	24	-	-	-	-	-	-
2	18	E	32	22	-	-	-	-	-	-
		V	39	24	1	15 ve 24	52	-	-	-
		D	40	20	-	-	-	-	-	-

Muammer Yılmaz, Canan Korkmaz

		E	32	22	-	-	-	-	-	-
3	14	T	40	14	-	-	-	-	-	-
		K	40	18	-	-	-	-	-	-
		E	32	18	-	-	-	-	-	-
4	12	A	40	14	-	-	-	-	-	-
		M	40	14	-	-	-	-	-	-
		E	32	14	-	-	-	-	-	-
5	11	V	39	13	1	10 e 13	94	-	-	-
		R	32	14	-	-	-	-	-	-

Tablo 1 incelendiğinde 1, 3 ve 4. sınıf Türkçe ders kitaplarını hazırlayan her üç yayınevindeki bütün metinlerin yazı puntolarının uygun olduğunu görülmektedir. 2. ve 5. sınıf V yayınevinde yer alan birer metin bazı bölümlerinde olması gereken punto dışına çıktığı görülmektedir. Genel olarak 1-5. Sınıf düzeyindeki tüm metinleri sınıf seviyelerine göre yazı büyüklüğünün uygun olduğu söylenebilir.

İkinci Alt Probleme Dayalı Bulgular

Tablo 2: 1-5. Sınıf Türkçe Ders Kitabında Yer Alan Metinlerin Başlık Uyumunu

Sınıf Düzeyi	Yayınevi	Metin Sayısı	Uygun		Kısmen Uygun			Uygun Değil		
			f	%	f	Sayfa No	%	f	Sayfa No	%
1	E	16	11	68,75	3	11, 65, 66	18,75	2	33, 45	12,5
	L	20	16	80	3	16, 34, 86	15	1	42	5

1-5. Sınıf Türkçe Ders Kitaplarındaki Metinlerin İçerik Açısından Değerlendirilmesi

	O	16	13	81,25	3	34, 55, 65	18,75	-	-	-
	E	32	28	87,5	2	68, 54	6,25	2	38, 118	6,25
2	V	40	33	82,7	4	44, 49, 66, 96	10	3	72, 78, 139	7,5
	D	40	35	87,5	5	59, 70, 94, 132, 140	12,5	-	-	-
	E	32	29	90,6	1	104	3,13	2	54, 107	6,25
3	T	40	33	82,5	3	51, 88, 93	7,5	4	40, 72, 136, 148	10
	K	40	35	87,5	4	47, 63, 70, 86	10	1	113	2,5
	E	32	31	96,88	1	98	3,13	-	-	-
4	A	40	38	95	2	96,106	5	-	-	-
	M	40	36	90	3	67, 111, 124	7,5	1	36	2,5
	E	32	31	96,88	1	111	3,13	-	-	-
5	V	40	38	95	2	46, 118	5	-	-	-
	R	32	28	87,5	3	76, 98, 114	9,38	1	80	3,13

Tablo 2 incelendiğinde 1. sınıf E yayınlarında yer alan metinlerin % 68,75'inin başlıkla uyumlu, % 12,5'inin başlıkla uyumlu olmadığı ve % 18,75'nin ise başlıkla kısmen uyumlu olan metinlerden oluştuğu görülmektedir. 2. sınıf V yayınlarında yer alan metinlerin % 82,5'inin başlıkla uyumlu, % 7,5'inin başlıkla uyumlu olmadığı ve % 10'unun ise başlıkla kısmen uyumlu olduğu görülmektedir. 3. sınıf T yayınlarında yer alan metinlerin % 82,5'inin başlıkla uyumlu, % 10'unun başlıkla uyumsuz ve % 7,5'inin başlıkla kısmen uyumlu olduğu görülmektedir. 4. sınıf M yayınlarında yer alan metinlerin % 90'unun başlıkla uyumlu, % 2,5'inin başlıkla uyumsuz ve % 7,5'inin başlıkla kısmen uyumlu olduğu görülmektedir. 5. sınıf R yayınlarında yer alan metinlerin ise % 87,5'inin başlıkla uyumlu, % 3,13'inin başlıkla uyumsuz ve % 9,38'inin başlıkla kısmen uyumlu olduğu görülmektedir.

Muammer Yılmaz, Canan Korkmaz
Üçüncü Alt Probleme Dayalı Bulgular

Tablo 3: 1-5. Sınıf Türkçe Ders Kitabında Yer Alan Metinlerin Ana Fikre Uygunluğunun Frekans Ve Yüzde Değerleri

Sınıf Düzeyi	Yayınevi	Metin Sayısı	Ana Fikir Var		Ana Fikir Kısmen Var			Ana Fikir Yok		
			f	%	f	%	Sayfa No	f	%	Sayfa No
1	E	16	6	37,5	5	31	24, 28, 37, 49, 66	5	31,3	12, 17, 33, 45, 56
	L	20	8	40	3	15	42, 66, 82	9	45	12, 20, 24, 36, 58, 60
	O	16	12	75	3	19	55, 66, 71	64, 86, 92		
2	E	32	17	53,1	8	25	30, 36, 42, 52, 59	1	6,25	65
	V	40	23	57,5	68, 78, 109			7	21,9	18, 44, 54, 73, 90
	D	40	20	50	10	25	31, 52, 62, 78, 80, 84	118, 124		
3	E	32	27	84,4	104, 106, 115, 122			7	17,5	56, 66, 72, 74, 88, 132, 139
	T	40	32	80	8	20	21, 70, 77, 86, 98, 116,	12	30	25, 59, 75, 78, 90, 94, 106
	K	40	34	85	124, 140, 150			115, 120, 132, 145,		

1-5. Sınıf Türkçe Ders Kitaplarındaki Metinlerin İçerik Açısından Değerlendirilmesi

155										
4	E	32	27	84,4	3	9	31, 80, 96	2	6,25	40, 77
	A	40	30	75	2	5	56,88	6	15	51, 72, 78, 93, 140, 150
	M	40	26	65	1	3	16	5	12,5	38, 44, 47, 54, 120
5	E	32	29	90,6	3	9	23, 34, 69	2	6,25	75, 98
	V	40	34	85	12, 5	5	65, 96, 98, 102, 118	5	12,5	14, 52, 90, 94, 125
	R	32	24	75	6	15	36, 84, 88, 94,	8	20	15, 48, 52, 67, 76

Tablo 3'e göre 1. sınıf E yayınlarında yer alan metinlerin % 31,25'nin ana fikri olmadığı, % 37,5'nin ise ana fikrinin kısmen olduğu görülmektedir. 2. sınıf D yayınlarında yer alan metinlerin % 30'nun ana fikri olmadığı, % 20'sinin ise kısmen olduğu görülmektedir. 3. sınıf T yayınlarında yer alan metinlerin % 15'nin ana fikri olmadığı % 5'nin ise kısmen olduğu görülmektedir. 4. sınıf M yayınlarında yer alan metinlerin % 20'sinin ana fikri olmadığı, % 15'nin ise kısmen olduğu görülmektedir. 5. sınıf R yayınlarında yer alan metinlerin % 21,88'sinin ana fikri olmadığı, % 3,13'nün ise kısmen olduğu görülmektedir.

Dördüncü Alt Probleme Ait Bulgular

Tablo 4: Metinlerdeki Kelime Sayılarının Sınıflara Göre Dağılımının Frekans Ve Yüzde Değerleri

Sınıf Düzeyi	Kelime Sayısı	Yayın evi	Metin Sayısı	Uygun		Uygun Değil		Sayfa No
				f	%	f	%	
1	25-100	E	16	7	43,75	9	56,25	12, 17, 24, 28, 33, 42, 45, 56, 61

		L	20	13	65	7	35	24, 36, 46, 50, 60, 66, 86
		O	16	5	31,25	11	68,75	14, 18, 23, 31, 34, 39, 50, 55, 66, 71, 75
		E	32	8	25	24	75	10, 13,18, 26, 30, 36, 38, 42, 44, 52, 54, 60, 68, 73, 78, 83, 91, 97, 102, 105, 109, 117, 118, 124
2	25-100	V	40	13	32,5	27	67,5	12, 17, 20, 24, 28, 31, 36, 38, 44, 49, 52, 56, 62, 68, 74, 78, 80, 88, 96, 100, 106, 112, 122, 128, 132, 138, 139
		D	40	10	25	30	75	12, 18, 21, 25, 28, 32, 37, 41, 48, 56, 59, 64, 70, 75, 78, 86, 90, 94, 98, 106, 112, 116, 124, 129,132, 136, 140, 147, 150, 155
		E	32	13	40,63	19	59,38	10, 17, 25, 31, 40, 42, 45, 57, 59, 65, 69, 77, 80, 85, 93, 96, 104, 107, 112
3	100-200	T	40	18	45	22	55	10, 14, 22, 27, 32, 37, 40, 48, 51, 56, 68, 72, 78, 88, 93, 102, 112, 122, 128, 140, 146, 150
		K	40	14	35	26	65	11, 16, 20, 26, 29, 31, 40, 42, 44, 47, 54, 58, 63, 70, 74, 78, 82, 88, 90, 94, 100, 104, 107, 113, 116, 120
		E	32	11	34,38	21	65,63	11, 14, 17, 23, 26, 31, 34, 43, 48, 52, 57, 60, 62, 66, 69, 75, 81, 86, 88, 91, 98
4	100-200	A	40	12	30	28	70	10, 14, 20, 24, 28, 32, 36, 40, 44, 46, 52, 56, 62, 65, 70, 76, 80, 85, 90, 94, 96, 98, 102, 108, 112, 118, 122, 125

1-5. Sınıf Türkçe Ders Kitaplarındaki Metinlerin İçerik Açısından Değerlendirilmesi

5	200-300	M	40	15	37,5	25	62,5	12, 22, 28, 36, 40, 48, 52, 56, 67, 72, 76, 84, 88, 94, 104, 108, 111, 116, 124, 130, 136, 140, 146, 150, 154
		E	32	16	50	16	50	10, 18, 31, 35, 46, 50, 56, 62, 66, 75, 79, 85, 93, 105, 111, 124
		V	40	17	42,5	23	57,5	10, 14, 18, 23, 30, 34, 39, 46, 54, 56, 60, 66, 72, 74, 80, 84, 88, 94, 100, 106, 112, 118, 122
		R	32	15	46,88	17	53,13	10, 16, 26, 38, 40, 46, 52, 66, 70, 76, 80, 84, 94, 98, 120, 130, 134

Tablo 4 incelendiğinde 1-5. sınıf Türkçe ders kitaplarında bulunan metinlerin büyük çoğunluğunun metinlerde olması gereken kelime sayısı kriterine (Akyol (2008) kelime sayısı ölçütü) uygun hazırlanmadığı görülmektedir. 1. sınıf düzeyinde kelime sayısı kriterine L yayınevinin %65, E yayınevinin %43,75 ve O yayınevinin %31,25 oranında uyduğu görülmektedir. 2. sınıf düzeyinde yayınevlerinin istenilen kriterlere uyum oranın V yayınevinde %32,5, E yayınevinde %25 ve O yayınevinde ise %25 olduğu görülmektedir. 3. sınıf düzeyinde yayınevlerinin istenilen kriterlere uyum oranın T yayınevinde %45, E yayınevinde %40,63 ve K yayınevinde %55 olduğu görülmektedir. 4. sınıf düzeyinde yayınevlerinin istenilen kriterlere uyum oranın M yayınevinde %37,5, E yayınevinde %34,38 ve A yayınevinde %30 olduğu görülmektedir. 5. sınıf düzeyinde yayınevlerinin istenilen kriterlere uyum oranın E yayınevinde %50, R yayınevinde %46,88 ve V yayınevinde ise %42,5 olduğu görülmektedir.

Muamber Yılmaz, Canan Korkmaz
Beşinci Alt Probleme Ait Bulgular

Tablo 5: Cümlelerdeki Kelime Sayılarının Frekans Ve Yüzde Dağılımları

Sınıf Düzeyi	Cümledeki Kelime Sayısı	Yayınevi	Şiir Dışındaki Metin Sayısı	Uygun		Kısmen Uygun		Uygun Değil			
				f	%	f	%	Sayfa No	f	%	Sayfa No
1	25-100	E	10	-	-	10	100	12, 17, 24, 28, 33, 42, 45, 56, 61	-	-	-
				-	-	66	-	-	-		
		L	14	-	-	14	100	12, 16, 20, 24, 36, 42, 46, 50, 60	-	-	-
				-	-	64, 66, 78, 82, 86	-	-	-		
2	25-100	O	11	-	-	11	100	14, 18, 23, 31, 34, 39, 50, 55, 66	1	3,57	138
		E	23	-	-	-	-	-	-	-	
		V	28	-	-	11	100	14, 18, 23, 31, 34, 39, 50, 55, 66	1	3,57	138
		-	-	-	-	71,75	-	-	-		
3	100-200	D	28	-	-	23	100	10, 13, 18, 26, 30, 36, 38, 44, 52	-	-	-
				-	-	54, 60, 68, 73, 78, 83, 91, 97, 102, 105, 109, 117, 118, 124	-	-	-		
		E	23	-	-	27	96,4	12, 17, 20, 24, 28, 31, 36, 38, 44, 49, 52, 56, 62, 68, 74, 78, 80, 88, 96, 100, 106, 112, 118, 122, 128	-	-	-
				-	-	132, 139	-	-	-		
T	28	-	-	-	-	-	-	-			
K	28	-	-	-	-	-	-	-			

1-5. Sınıf Türkçe Ders Kitaplarındaki Metinlerin İçerik Açısından Değerlendirilmesi

				28	100	12, 18, 21, 28, 32, 37, 41, 48, 56	-	-	-		
		E	23	-	-						
							2	7,14	28,105		
4	100-200	A	28	-	-	59, 64, 70, 74, 78, 80, 88, 96, 100					
							4	14,3	31,48,		
		M	28	-	-	106, 112, 118, 122, 128, 132, 139					
								76,	146		
		E	21	-	-						
5	200-300	V	28	-	-	23	100	10, 15, 17, 25, 28, 31, 40, 42, 45	1	4,76	39
		R	24	-	-	54, 56, 59, 65, 67, 69, 77, 80, 85					

Tablo 5'e göre cümlelerdeki kelime sayılarının istenilen kriterlere (Mc Clullough tarafından belirlenen cümle uzunluğu ölçütü) 1, 2, 3, 4 ve 5 sınıf düzeyindeki tüm yayınevlerinde kısmen uygun olduğu görülmektedir.

Tartışma ve Sonuç

Araştırma sonucunda 1-5. sınıf Türkçe ders kitaplarındaki metinlerin sınıf düzeyine uygun yazı büyüklüğünde olduğu tespit edilmiştir. Metin ile başlık uyumuna tam anlamıyla dikkat edilmediği belirlenmiştir. Özellikle 1. sınıf E yayınlarında yer alan metinlerin %12,5'inin başlıkla uyumlu olmadığı saptanmıştır. İncelenen 492 metinde önemli sayılabilecek ölçüde ana fikrin olmadığı ya da kısmen olduğu tespit edilmiştir. Özellikle 1. sınıf E yayınlarında yer alan metinlerin %31,25'nin ana fikri olmadığı, %37,5'nin ise ana fikrinin kısmen olduğu, 2. sınıf D yayınlarında yer alan metinlerin %30'nun ana fikri olmadığı, %20'sinin ise kısmen olduğu belirlenmiştir. Elde edilen bu sonuç Gönen, Katrancı, Uygun ve Uçuş (2011)'nin elde ettikleri sonuçla benzerlik göstermektedir. Gönen, Katrancı, Uygun ve Uçuş (2011) de yaptıkları araştırmada ilköğretim I. kademe öğrencilerine yönelik bazı ders kitaplarının anafikir içermediği sonucuna ulaşmışlardır.

Muamber Yılmaz, Canan Korkmaz

1-5. sınıf Türkçe ders kitaplarında bulunan metinlerin büyük çoğunluğunun metinlerde olması gereken kelime sayısı kriterine uygun hazırlanmadığı saptanmıştır. Cümlelerdeki kelime sayılarının ise istenilen kriterlere 1, 2, 3, 4 ve 5. sınıf düzeyindeki tüm yayınevlerinde kısmen uygun olduğu tespit edilmiştir.

Araştırma sonucunda elde edilen bu veriler önceki araştırma sonuçlarıyla benzerlik göstermektedir. Kolaç (2009) yaptığı araştırmada metinlerin başlıkla uyumlu olmadığı, sonucuna ulaşılmıştır. Yapılan araştırmada Kolaç'ın ulaştığı sonuca ulaşılmıştır. Solak ve Yaylı (2009) yaptığı çalışma sonucunda Türkçe kitaplarında çok uzun metinler yer aldığı ifade edilmektedir. Yapılan araştırmada da 1-5 sınıf Türkçe ders kitaplarında yer alan metinlerin, kelime sayısı kriterine uygun olmadığı sonucuna ulaşılmıştır. Şahin ise (2008) yaptığı araştırmada, birinci sınıf ders kitaplarındaki cümle uzunluklarının sınıf seviyesinin üzerinde olduğunu ifade etmektedir. Yapılan araştırmadan elde edilen sonuç ile Şahin'in elde ettiği sonuç karşılaştırıldığında benzer sonuçlara ulaşıldığı söylenebilir. Ayrıca Zorbaz (2007) cümle uzunluğu yönünden, ilköğretim birinci sınıfla beşinci sınıf masal metinleri arasında çok az bir fark olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Bu sonuçta yapılan araştırmadan elde edilen sonucu destekler niteliktedir. Gür, Coşkun ve Sağlam (2013) ise yaptıkları benzer bir araştırmada ilkokul 2. 3 ve 4. sınıf bazı Türkçe ders kitaplarının öğrencileri yeni kelimelerle karşılaştırmada ve kök kelime kazandırmada yetersiz olduklarını belirlemişlerdir.

Kaynaklar

Akyol, H. (2008). *Yeni programa uygun Türkçe öğretim yöntemleri*. Ankara: Kök Yayıncılık.

Çeçen, M. A. ve Çiftçi, Ö. (2007). İlköğretim 6. sınıf Türkçe ders kitaplarında yer alan metinlerin tür ve tema açısından incelenmesi. *Milli Eğitim Dergisi*, 173, 39-49.

Erkul, R. (2007). *Cümle metin bilgisi*. Ankara: Anı Yayıncılık.

Gönen, M., Katrancı, M., Uygun, M. ve Uçuş, Ş. (2011). İlköğretim Birinci Kademe Öğrencilerine Yönelik Çocuk Kitaplarının, İçerik, Resimleme ve Fiziksel Özellikleri Açısından İncelenmesi. *Eğitim ve Bilim Dergisi*, 36(160), 250-265.

Güneş, F. (2000). *Okuma yazma öğretimi ve beyin teknolojisi*. Ankara: Ocak Yayıncılık.

1-5. Sınıf Türkçe Ders Kitaplarındaki Metinlerin İçerik Açısından Değerlendirilmesi

Gür, T., Coşkun, İ. ve Sağlam, F. (2013). İlkokul 2, 3 ve 4. Sınıf Türkçe Ders Kitapları Bütüncesinin Kelime Hazinesini Geliştirme Eğitimi Açısından İncelenmesi. *Turkish Studies*, 8(1), 1561-1570.

Kaya, G. (2005). *2003- 2004 eğitim öğretim yılında ilköğretim 7. sınıflarda okutulacak Türkçe ders kitaplarındaki hazırlık çalışmaları ve metni anlama sorularının incelenmesi*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Mustafa Kemal Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Hatay.

Karasar, N. (2009). *Bilimsel araştırma yöntemi*. Ankara: Nobel Yayınları.

Kolaç, E. (2009). İlköğretim Türkçe ders kitaplarında yer alan metinlerin tür açısından değerlendirilmesi. *Uluslararası İnsan Bilimleri Dergisi*, 6 (1), 594-626.

MEB. (2006). İlköğretim 1-5. Türkçe ders kitaplarının hazırlanmasında dikkat edilmesi gereken hususlar. *Milli Eğitim Bakanlığı Talim Terbiye Kurulu Başkanlığının 2589 Sayılı Tebliğler Dergisi*.

Solak, M. ve Yaylı, D. (2009). İlköğretim ikinci kademe Türkçe ders kitaplarının türler açısından incelenmesi. *Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 2(9), 444-453.

Şen, Ü. (2008). Altıncı sınıf Türkçe ders kitaplarındaki metinlerin iletildiği değerler açısından incelenmesi. *Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 1(5), 764,779.

Tan, Ş. (2007). *Öğretim ilke ve yöntemleri*. Ed. Şeref Tan. Ankara: Pegem Akademi Yayıncılık.

TDK. (1994). *Türk dil kurumu sözlüğü*. Ankara: Türk Dil Kurumu Yayınları.

Ünsal, Y. ve Güneş, B. (2002). Bir kitap inceleme çalışması örneği olarak MEB ilköğretim 4. sınıf fen bilgisi ders kitabına fizik konuları yönünden eleştirel bir bakış. *Gazi Üniversitesi Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 22 (3), 107-120.

Ünalın, Ş. (2001). *Türkçe öğretimi*. Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.

Yapıcı, M. (2004). İlköğretim birinci kademe ders kitaplarının öğrenci düzeyine uygunluğu. *Afyon Kocatepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 6 (1), 121-130.

Yıldız, C. (2008). *Türkçe öğretimi*. Ed. Cemal Yıldız. Ankara: Pegem Akademi Yayıncılık.

Muamber Yılmaz, Canan Korkmaz

Zorbaz, K. Z. (2007). Türkçe ders kitaplarındaki masalların kelime cümle uzunlukları ve okunabilirlik düzeyleri üzerine bir değerlendirme. *Eğitimde Kuram ve Uygulama Dergisi*, 3 (1). 87-101.

Extended Abstract

Textbooks, teaching materials that reflect the curriculum in the best way. Therefore textbooks should cover completely the content area subjects in the curriculum and the nature of effector targets. A textbook prepared correctly provides great benefits to both teachers and students. The textbook is printed education and the teaching materials that the student's age and of rich text equipped with appropriate cognitive and affective skills to the level of information, prepared in accordance with the principles it is based on the curriculum, to contain the information for students transferring. A textbook should have the following qualifications:

1. Physical characteristics (Physical fitness standards).
2. Instructional design (content- presentations ranking).
3. Visual presentation.
4. Language, expression and spelling.

Teachers are prepared to handle issues in a year and year course plan thanks to the textbook. Students will acquire the cognitive, affective and psychomotor skills and knowledge are gained with text contained in textbooks. The text, edited the issue is presented to the individual state. Some of the factors to be considered in the text are as follows:

- a. Text should be of interest in the subject.
- b. Level students should be appropriate to the theme and ideas in text.
- c. Words in the text should be correspond to the vocabulary of children that age group.
- d. Texts should be short.
- e. Texts should include pictures the appropriate level of student.

For each text content must have the following properties:

- ✓ Be the main idea.
- ✓ Must be compatible content with title.
- ✓ Level students must be appropriate to Font size, number of words and sentence length.

1-5. Sınıf Türkçe Ders Kitaplarındaki Metinlerin İçerik Açısından Değerlendirilmesi

The font size is as follows according to grade level:

- ✓ At least 20 points for first graders.
- ✓ At least 18 points for the second graders.
- ✓ At least 14 points for the third graders.
- ✓ At least 12 points for the fourth graders.
- ✓ It must be at least 11 points for fifth graders.

Akyol (2008) the number of words in the text according to the level of the students should be as follows:

- ✓ The first and second classes, between 25-100 words.
- ✓ The third and fourth classes, 100-200 words.
- ✓ Fifth graders should be between 200-300 words.

The aim of the study 1-5. class the texts in Turkish textbooks are to examine in terms of content. For this purpose, it is to answer the following sub-problems:

1. Are appropriate to the grade level font size of the texts in 1-5. class Turkish textbooks?
2. Are clearly reflects the main idea of the desired texts in 1-5. class Turkish textbook?
3. Are appropriate to the grade level standart the wording of the texts in 1-5. class Turkish textbooks?
4. Are appropriate to the grade level sentence length of the texts in 1-5. class Turkish textbooks?
5. What extent are compatible with texts title in 1-5. class Turkish textbook?

It used survey model in research. The population of the research is builded all 1-5. class Turkish textbooks adopted by the Board of Education, the sample15 of 11 publishing houses in Turkish textbooks selected by randomly assigning 492 forms of text. The names of the publishers in the research grabbing is encrypted. The criteria used to collect data in this study: The font size of text criterion, text-title harmony criterion, finding the main idea criterion, the number of word criterion, sentence length criterion, The number of words in sentences criterions. The datas were used to analyze from the frequency and percent. The data obtained from the research are the following:

Muamber Yılmaz, Canan Korkmaz

1) According to the grade levels of the texts;about appropriateness of the writing font size one text each has been approved partially in the V publishing for the second and fifth classes. In other texts it has been shown to be suitable for the desired criteria.

2) It is determined that most of the texts in 1-5. grades Turkish course book are compatible with the title. It is determined that E publishing for the fifth grades has the highest main idea rate of 90,63 % while the E publishingfor the first grades has the lowest rate of 37,5 %.

3) According to the criteria of word quantity which has to be in a text, the most appropriate publishing house was determined L publishing for the first grades with rate of 60 %. Compliance with the lowest percentage of the publishing house, was found to be 2 grade E and D publisher with 25%.

4) It was found not be according to the word count criteria text prepared by the publishing house.

5) It is seen that all 15 course books we examined in this study have deficiency of word quantity which must be in sentences according to grade level.